

JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Pris och utbud av

ekologiska livsmedel

i Jönköpings kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Metod	3
Resultat	4
Utbud	4
Pris	6
Diskussion	7
Slutsatser	7
Bilaga	8

Pris och utbud av ekologiska livsmedel i Jönköpings kommun, 2008

Jönköpings kommun
Miljökontoret
Agenda 21
551 89 Jönköpings Kommun
www.jonkoping.se/miljo

Inventering: Malin Brandt, Eva Göransson, Eleonore Johansson, Christina Lindqvist och Annelie Svensson
Text: Eva Göransson

Sammanfattning

Miljökontoret och konsumentvägledarna i Jönköpings kommun genomförde under hösten 2008 en undersökning om pris och utbud på ekologiska livsmedel i kommunen. En liknande undersökning gjordes hösten 2004.

Utbud

Undersökningen visar att två livsmedelsbutiker, Coop Konsum Kristinedal och Coop Forum, A6 har det största utbudet av ekologiska varor, 88 % av de varor som ingick i undersökningen. Undersökningen visar också att det säljs ekologiska livsmedel i många olika typer av butiker och vid torghandel. Mellanmjölk, kaffe och barnmat tillhör de varor som finns i flest butiker. Utbudet av ekologiska varor har generellt ökat sedan 2004.

Pris på ekologiska varor

Prisskillnaden varierar mellan olika varor. Merkostnaden för ekologiska varor har minskat sedan 2004. Jämfört med 2004 har 17 av 23 (74 %) varor har minskat sin ekologiska merkostnad. Den genomsnittliga merkostnaden sjönk från ca 70 %, 2004 till ca 40 % 2008.

Bakgrund

Konsumentverket genomförde hösten 2004 en undersökning om pris och utbud på ekologisk mat. Undersökningen genomfördes i samarbete med kommunala konsumentvägledare i 11 kommuner med totalt 99 butiker. I Jönköpings kommun undersöktes 8 butiker 2004. Miljökontoret i Jönköpings kommun genomförde hösten 2008 en uppföljande undersökning i 18 butiker i kommunen.

Metod

Besök gjordes i 18 butiker mellan den 24 augusti och 24 september 2008. Butikerna var av stor variation, alltifrån stormarknader till små butiker med uttalad ekologisk profil. Alla 8 butiker som undersöktes 2004 undersöktes även 2008. Under besöken tittade man på 68 olika ekologiska livsmedelsvaror (KRAV-märkta eller EU:s märkning för ekologisk odling). Det var samma varor som man tittade på 2004 förutom att 2008 tittade man även på fisk. De 67 varorna från 2004-års undersökning omfattar varor som utgör delar av en fjortondagars matsedel exklusive luncher måndag till fredag för två typhushåll konstruerade av Konsumentverket; en barnfamilj och en ensamstående yngre man. De ekologiska varorna jämfördes med motsvarande konventionella varor.

Den merkostnad som beräknats visar den procentuella skillnaden med att välja ekologiska varor i stället för ett konventionellt alternativ. Vid jämförelsen har varorna inte alltid varit identiska avseende varumärke och förpackningsstorlek. Utgångspunkten har istället varit om de kan anses vara ett rimligt val för de två hushållstyperna. I jämförelsen har ett medelpris beräknats för både ekologiska och konventionella varor, där varorna har funnits i 10 eller fler av butikerna. Vissa varor har efterhand strukits i prisjämförelsen på grund av svårigheten att jämföra pris, till exempel saft som kan spädas olika.

I jämförelsen med merkostnader från 2004 har ännu fler varor gallrats ut. Endast varor med 3 eller fler prisuppgifter vid uträkningen av medelpriser har tagits med.

De 68 varorna var följande:

Avokado	Gröna ärter, djupfrost
Banan	Haricots verts/gröna bönor, djupfrost
Gul lök	Jordgubbar/blåbär, djupfrost
Kiwi	Klyftpotatis, djupfrost
Morot	Spemat, djupfrost
Palsternacka	Glass
Potatis	Apelsin- och/eller aprikosmarmelad
Tomat	Jordgubbssaft
Digestivekex	Lingonsylt
Fullkornsbröd	Rödbetor, inlagda
Hamburgerbröd	Smörgåsgurka
Knäckebröd	Tomater, konserv
Smörgåsrån	Äppelmos
Veteskorpor	Senap
Apelsinjuice	Tomatketchup
Bregott	Olivolja
Filmjolk	Rapsolja
Fruktyoghurt	Pastasnäckor
Hårdost	Ris
Mellanmjolk	Spagetti
Smör	Gula ärter
Standardmjolk	Cornflakes
Vispgrädde	Frukt-/bärmüsli
Ägg	Havregryn
Kyckling	Strösocker
Fläskkött	Vetemjöl
Nötkött	Svartpeppar
Nötfärs	Timjan
Fisk, djupfrost	Folköl
Leverpastej	Kaffe
Hamburgare, djupfrost	Kakao
Köttbullar, djupfrost	Tepåsar
Pytt i panna, djupfrost	Barnmat
Frukt-/bärpaj, djupfrost	Sötlakrits

Resultat

Utbud

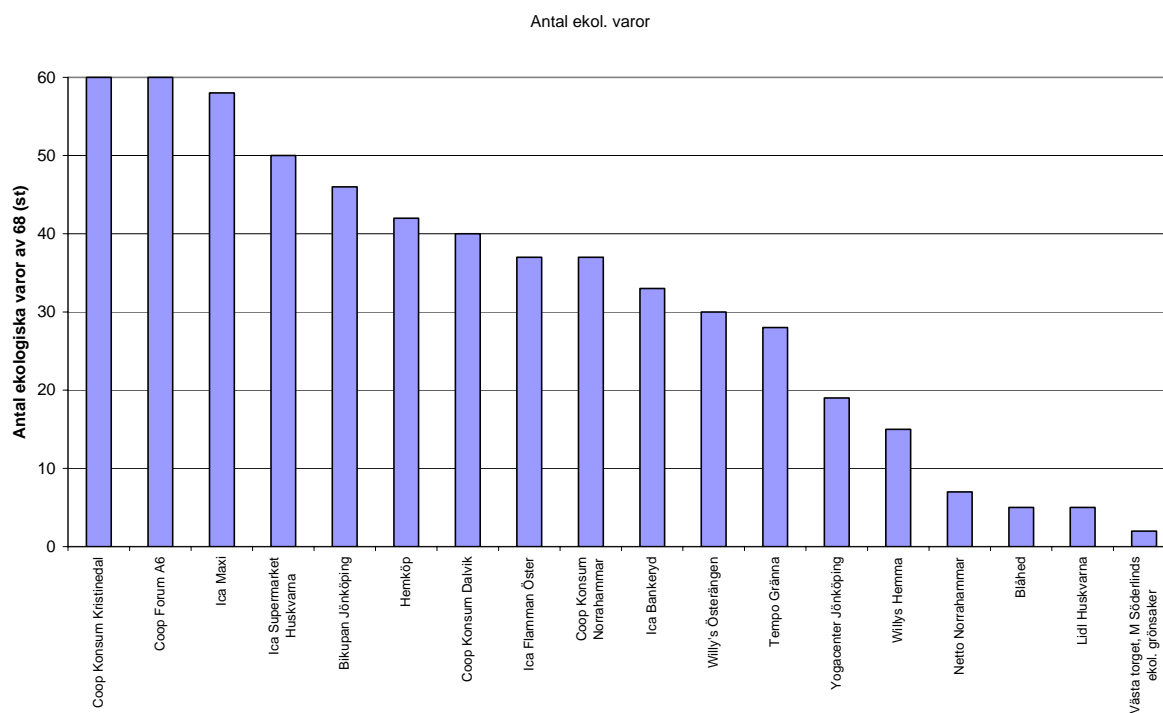
De 10 varor som förekommer i flest butiker (13 eller 14 av butikerna) är mellanmjolk, kaffe, barnmat, banan, digestivekex, filmjolk, ägg, havregryn, müsli och konserverade tomater. Det är däremot svårare att få tag i (3 eller färre av butikerna) kyckling, standardmjolk, fläskkött, pytt i panna, gröna bönor, hamburgerbröd, palsternacka och sötlakrits. Att nötkött (styckat, ej färs) endast hittades i 4 av butikerna är också anmärkningsvärt.

Standardmjölken har Arla i sitt sortiment när tillgången på ekologisk mjolk är god, vilket den inte var vid undersökningstillfället. Ekologisk standardmjolk hittades därför

bara hos Willys som har mjölk från Falköpings mejeri. Vill du få tag i sötlakrits idag finns det på Yogacenter och Bikupan i centrala Jönköping. Palsternacka har Bikupan, Ica Maxi och Coop Forum. Kyckling hittas säkrast på Blåhed gastronomi i centrala Jönköping. Fläskkött finns på Coop Forum eller Konsum Kristinedal. Nötkött (styckat, ej färs) har Ica Maxi, Ica Supermarket i Huskvarna, Coop Forum och Willys på Österängen. Det går även att handla nötkött i låda (10-40 kg) från Snarabo Gård söder om Bottnaryd. Hamburgerbröd har Willys Hemma på Torpa. Gröna bönor finns på Ica Supermarket i Huskvarna och Ica Maxi. Pytt i panna hittades inte i någon butik.

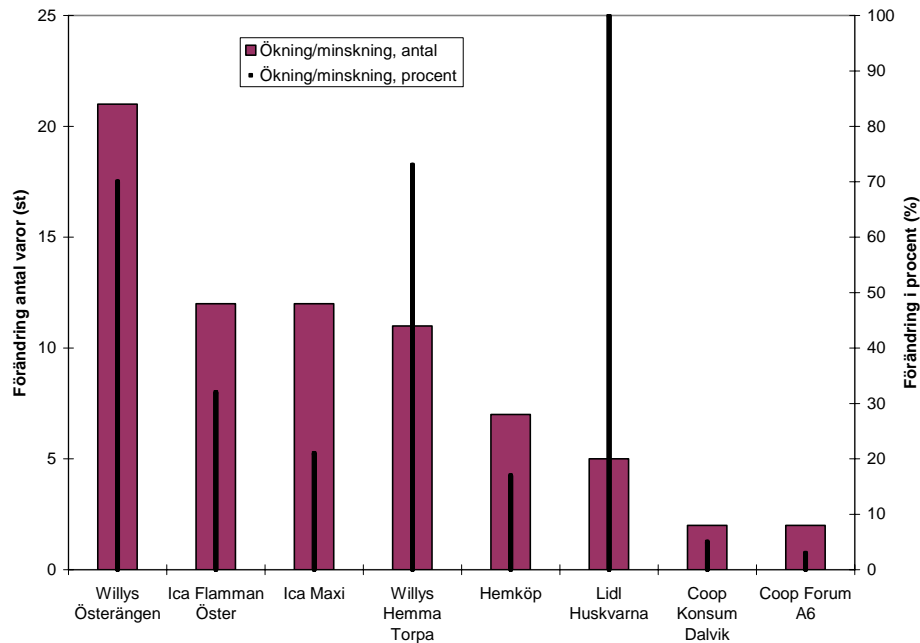
Det är ungefär samma varor som är mest respektive minst förekommande i butikerna i jämförelse med 2004.

Coop-butikerna är tillsammans med Ica-butikerna helt klart bäst på ekologiska varor i denna undersökning. Det är bra av Coop Konsum Kristinedal att ha lika stort utbud som stormarknaden Coop Forum på A6. Värt att notera är att en så liten butik som KEF Bikupan på Tändsticksområdet ligger på 5:e plats i utbudsrankingen.

Jämfört med 2004 har Willys Österängen förbättrat sig mest avseende antal. De har ökat med fler än 20 av de ekologiska produkterna sedan 2004. Lidl har förbättrat sig mest om man ser procentuellt. Men de startade och andra sidan från noll.

Utbudsförändring 2004-2008

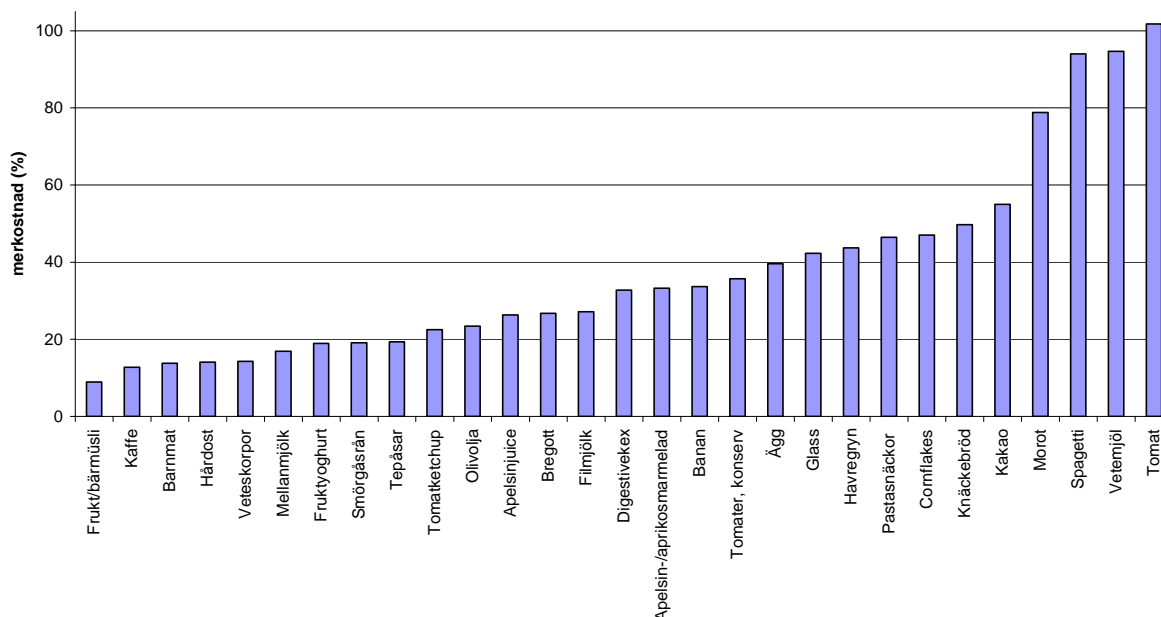
Pris

Nedan visas 29 ekologiska varor från undersökningen och deras procentuella merkostnad jämfört med motsvarande konventionella vara. Det är 29 varor som bedömts möjliga att räkna medelpriser på och som fanns i 10 eller fler av de 18 butikerna.

Av 29 varor har 9 (31 %) en merkostnad som understiger 20 %. 10 (34 %) varor har en merkostnad mellan 20 och 40 %. 6 (21 %) varor har en merkostnad mellan 40 och 60 %. 1 (3 %) vara har en merkostnad på 60-80 %. 2 (6 %) varor har en merkostnad på 80-100 %. 1 (3 %) vara har en merkostnad på mer än 100 %.

Jämfört med 2004 har 17 av 23 (74 %) ekologiska varor minskat sin merkostnad. Och det är främst de varor som hade en merkostnad på 75 % eller mer. Ett fåtal varor har ökat sin merkostnad. Det är varor som tidigare hade ingen eller mycket liten merkostnad. Den genomsnittliga merkostnaden sjönk från ca 70 % 2004 till ca 40 % 2008.

Merkostnad för ekologiska varor
varor som fanns i 10 eller fler av de utvalda 18 butikerna

Diskussion

Utbudet av ekologiska varor har ökat från 2004 till 2008 i butiker i Jönköpings kommun. Antalet KRAV-märkta livsmedel har stadigt gått upp i Sverige de senaste åren. I oktober 2008 fanns det drygt 4000 KRAV-märkta livsmedelsprodukter i ca 100 varugrupper. Den här undersökningen täcker in ca 50 av dessa varugrupper.

Ökar gör även försäljningstrenden i Sverige. Ica ökade till exempel sin försäljning av ekologiska varor med 27 % under 2007. Första månaderna 2008 ökade Coop sin försäljning med 43 %.

Ett par butiker har svarat på frågorna vi ställde i brevet riktat till butiksföreståndarna. Ica Flamman på Öster i Jönköping säljer mer och mer av det ekologiska sortimentet. De tycker också att det idag finns gott om olika ekologiska varor att välja på. KEF Bikupan upplever däremot att det kan vara svårt att få tag i de varor som de skulle vilja sälja. De vill till exempel helst att de ekologiska varorna, speciellt grönsaker, ska vara odlade i kommunen eller i alla fall i Sverige. Det går inte alltid att få tag i.

Axfood-butikerna, Hemköp, Willys och Tempo, höll under undersökningsperioden aktivt på att ta in fler ekologiska varor i sina butiker. Garant Ekologiska varor är ett nytt ekologiskt varumärke som Axfood har tagit fram. Därför kan du när du läser rapporten säkert hitta fler ekologiska varor i Axfood-butikerna än vad rapporten visar.

Slutsatser

Det finns i dag ganska gott om ekologiska varor. Man kan dock behöva gå till mer än en butik för att få tag i det man vill ha.

Merkostnaden för ekologiska varor är lägre i undersökningen 2008 jämfört med undersökningen 2004. Den genomsnittliga merkostnaden sjönk från ca 70 % 2004 till ca 40 % 2008.

Bilaga

Brev till butiksföreståndare